

דף סיכום בחינה**מזהה בחינה: 001000252424 מזהה סטודנט: 258464****שם קורס: תולדות המחשבה המדינית**

מספר שאלה	ציון מירבי	ציון שאלה סופי
1.1	10.00	10.00
1.2	10.00	10.00
1.3	10.00	10.00
1.4	10.00	10.00
2	10.00	10.00
3	10.00	5.00
4	10.00	10.00
5	10.00	10.00
6	10.00	10.00
7	10.00	10.00
8	10.00	
9	10.00	
10	10.00	
11	10.00	
12	10.00	
13	10.00	

ציון בחינה מקורי : 95.00**ציון בחינה מחושב : 95****תוספת ציון לבחינה : 1****ציון בחינה סופי : 96.00****הבחינה הבדוקה בעמודים הבאים**

*** לתשומת לבך, במידה וההערות מופיעות ב "גי'בריש" יש להוריד את הקובץ למחשב ולפתוח ב - reader acrobat ***

99-151-01

תולדות המחשבה המדינית - פרופ' משה הלינגר

תשפ"א סמסטר ב' מועד א'

משך הבחינה שעתיים וחצי ללא חומר עזר

א.

ב. מהן תפיסות היסוד של האסכולות הרעיוניות המרכזיות בעולם ההלניסטי. היכן הייתם

ממקמים אותן על הציר הזה. האם יש לכם הסברים לכך? (10 נקודות)

ג. מהן תפיסות היסוד של ג'ון רולס והיכן הייתם ממקמים אותו על הציר הזה (10 נקודות [זיסר,

על ימין]).

ד. היכן הייתם ממקמים את החברה הישראלית היום על הציר הזה? האם היא דומה לאחד או

לכמה מהחברות והזרמים הרעיוניים שהוצגו כאן? נמקו (10 נקודות).

חלק ב' : ענו על 6 שאלות קצרות (10 נק' לשאלה. כל שאלה - כחצי עמוד). מומלץ להתחיל לענות על השאלות הללו.

שאלה מס' 1 (40 נק')

חלק א: ענו על שאלת החובה (40 נקודות. היקף התשובה כשניים עד שלושה עמודים).

הציר שבין היסוד האינדיבידואלי והאוניברסלי לבין היסוד הקולקטיבי והפרטיקולרי, רלוונטי לחברות שונות, לזרמים רעיוניים שונים ולהוגים שונים.

שאלה מס' 1.1 (10 נק')

מה מאפיין את החברה, הזהות, הפוליטיקה ודרכי המחשבה באתונה מזה ובספרטה מזה. היכן הייתם ממקמים את כל אחת מהן על הציר המוצג בפתח השאלה? (10 נקודות)

אתונה וספרטה היו שתי ערי מדינה (פוליס) מרכזיות ביוון העתיקה, כאשר צורת השלטון בשתי הערים היתה שונה והן נלחמו אחת בשניה מפעם לפעם. צורת השלטון בספרטה היתה שלטון של שני מלכים, כאשר אחד יוצא למלחמה השני היה נשאר לנהל את ענייני העיר, ובנוסף לשני המלכים היו גופים שונים שיצגו את אזרחי העיר ודאגו שהמלכים מנהלים את העיר היטב. ניתן לראות בצורת שלטון זו מעין מונרכיה או אריסטוקרטיה עם מאפיינים של שלטון מעורב או הפרדת רשויות, מה שהתפתח מאוחר יותר בצורת השלטון המודרנית לתורת הפרדת הרשויות של לוק ומונטסקייה. החברה בספרטה היתה חברה מאוד קולקטיביסטית ופריטיקולרית, האזרח היה מחונך לשירות העיר ולהגנה עליה, וליצור גאוות יחידה שתבדיל את הספרטנים משאר היוונים. החינוך בספרטה היה קשוח (מכאן המושג חינוך ספרטני) ומכוון ליצירת חיילים קשוחים. התפיסה היתה שככל שהיו יותר קשיים ואתגרים על הגוף כך גם הנפש תתפתח וימנעו טראומות וחולשות נפשיות. צורת הדיבור בספרטה היתה לקונית וקצרה על מנת שלא לאפשר רכרוכיות, דבר שהשתמר עד היום בצורת הדיבור הצבאית. הספרטנים ראו את עצמם כנעלים על שאר היוונים בגלל החינוך הקשוח והמסירות לעיר. ספרטה היתה עיר סגורה ולא מסבירת פנים לזרים, למעשה זרים כמעט לא נכנסו לספרטה וכך המחשבה הספרטנית לא הושפעה מסוחרים ואנשים שונים שעברו בתחומה.

באתונה צורת השלטון השתנתה והתעצבה, בהתחלה היה בה מלך אבל לאחר מהפכה מסוימת עלתה לשלטון צורת שלטון דמוקרטית. מכאן ואילך הפוליטיקה היתה דמוקרטית, וניהול העיר היה מסור בידי ההמון. נקבעו אסיפות בהן אזרחים יכלו להצביע. אמנם, לא כל התושבים היו אזרחים, היו גם עבדים ונשים להם לא היתה זכות הצבעה, אך בדמוקרטיה של אתונה הונח היסוד לדמוקרטיה המערבית המודרנית. התפיסה באתונה היתה יותר אינדבדואלית אוניברסלית, היה מקום לחשיבה של הפרט, למדו רטוריקה על מנת לשכנע אחרים ברעיונות, היו פילוסופים שהתווכחו אחד עם השני (סוקרטס והסופיסטים למשל), סוחרים ואנשים שונים היו יכולים להיכנס לאתונה ולהשמיע את דעתם וכך היה מעבר של רעיונות פילוסופיים באתונה. לזהות האתונאית היתה זהות אינדבדואלית שהכירה בערכו של היחיד ואוניברסלית כלפי כל האדם. אחד מהפילוסופים של אתונה נאם לפני אחת המלחמות עם ספרטה בשבח החירות והמטרה שלשמה נלחמים האתונאים בספרטנים, כאשר לאתונאים יש שאר רוח גדול יותר מכיוון שהם נלחמים על החופש ועל המחשבה.

שאלה מס' 1.2 (10 נק')

מהן תפיסות היסוד של האסכולות הרעיוניות המרכזיות בעולם ההלניסטי. היכן הייתם ממוקמים אותן על הציר הזה. האם יש לכם הסברים לכך? (10 נקודות)

ניתן לראות ארבע תפיסות פילוסופיות מרכזיות בעולם ההלניסטי:

א. ספקנים- נטו להטיל ספק בכל. כל דבר צריך להוכיח וללמוד מתוך עצמו ובכל דבר יש להטיל ספק ולבחון אותו בכוחות עצמך. פיתחו חשיבה עצמאית כלפי העולם ולא היו מוכנים לקבל תכתיבים ומחשבות של אנשים אחרים. זוהי תפיסה מאוד אינדבדואליסטית.

ב. ציניקים- ציניקים (מלשון כלב) נטו להגחיק את הכל. החזיקו בגישה של להוציא לשון לעולם. דיוגניס- אחד מההוגים המרכזיים של השיטה גר בתוך חבית על מנת להראות את המגוכחות של החיים האנושיים הרגילים. זו גם גישה אינדבדואלית או אוניברסלית מכיוון שלא יחסה חשיבות ללאום ולצורות החיים הרגילות בתקופתם.

ג. סטואים- הסטואים האמינו שהכל קבוע מראש, ואין לנו דרך להשפיע על מה שקורה בעולם אלא רק על מה אנחנו מרגישים ומגיבים לגבי זה. מתוך זה הם שאפו לשלווה סטואית, שום דבר לא משפיע עליהם והם נשארים ברוגע ובשלווה.

ד. אפיקוראים- האפיקוראים (אפיקורסים בלשון המשנה) האמינו שהכל מתנהל לפי חוקי הטבע. האלים לא משגיחים על הטבע ולא מתערבים בו. הכל לפי חוקי הטבע ומה שאנשים עושים בו.

לסיכום ניתן להגיד שהתקופה ההלניסטית היתה אינדבדולית ואוניברסלית ברובה, דבר זה מתאים גם לגישה של אלכסנדר מוקדון, המנהיג הבולט של העולם ההלניסטי, ששאף למזג כמה שיותר תרבויות לתוך התרבות ההלניסטית וליצור תרבות אחת אוניברסלית ששייכת לכל העולם ויש בה מרכיבים מכל תרבויות העולם.

שאלה מס' 1.3 (10 נק')

מהן תפיסות היסוד של ג'ון רולס והיכן הייתם ממקמים אותו על הציר הזה (10 נקודות
[זיסר, על ימין]).

ג'ון רולס דוגל בליברליזם של רווחה. רולס טעון שהליברליזם שהוביל לקפיטליזם פספס ופגע בעניים ובחלשים של החברה ולכן הוא לא ישרוד כי החלשים יפגעו יותר ויותר. רולס משאיר את תפיסות השוק החופשי וזכויות הפרט אך משלב אותו עם מדיניות רווחה. איך נוצרת מדינית הרווחה? רולס טוטן שכאשר באים ליצור מדיניות רווחה אדם צריך להשיל מעליו את הזהויות שלו ואת השייכות החברתית, לאומית, מעמדית וכד' ואז לחשוב איך הוא רוצה לבנות את המערכת הכלכלית. במצב כזה אדם יחשוב שאולי הוא ימצא את עצמו כאחד החלשים בחברה ולכן ירצה לעזור להם. זוהי תפיסה אינדבדואלית אוניברסלית מכיוון שהיא מתייחסת לאדם כאל אדם, במנותק מההקשרים התרבותיים שלו. יש שלקחו את התפיסה של רולס צעד אחד קדימה וטענו שצריך להשתמש במתודה של רולס לא רק כדי ליצור מערכת כלכלית אלא כדי ליצור מערכת חברתית בה יש רק אנשים ולא תרבויות ולאומים, וליצור אומה אחת גדולה של כל העולם (למשל כמו אימג'ן ש'10' (1.3))

(1.3)

שאלה מס' 1.4 (10 נק')

היכן הייתם ממקמים את החברה הישראלית היום על הציר הזה? האם היא דומה לאחד או לכמה מהחברות והזרמים הרעיוניים שהוצגו כאן? נמקו (10 נקודות).

בחברה הישראלית יש יסודות קולקטיביסטים ואינדבדואלים חזקים והיא משלבת ביניהם. מצד אחד יש יסוד קולקטיביסטי-פרטיקולרי המייחד את הזהות הישראלית ביחס לשאר המדינות בעולם בכלל ובמזרח התיכון בפרט. יסוד זה בא לידי ביטוי במעמד המיוחד שיש לצה"ל בחברה הישראלית ולגאוות היחידה הישראלית בנושאים שונים. החברה הישראלית גם מחולקת לחברות שונות (שבטים שונים) שלכל אחד מהם יסוד פרטיקולרי מובחן מובהק. ומאידך גם יסוד קולקטיביסטי מובהק של כולם מתגייסים לטובת המדינה וכולם יחד בשעת חירום. מצד שני יש גם יסוד אינדבדואלי של יזמות, שוק חופשי, חופש מחשבה ודמוקרטיה, ויסוד אוניברסלי של עזרה לשאר העולם בעת צרה.

10

(1.4)

מדינת ישראל היא מדינת רווחה שדומה מאוד לרולס במונן של עזרה לחלשים בחברה. היא שואבת גם את המסורת הדמוקרטית של אתונה, אם כי בשינויים נדרשים של דמוקרטיה ייצוגית ולא ישירה.

השאלות 2-13 הינן שאלות לבחירה, יש לבחור ולענות על 6 שאלות בלבד.

שאלה מס' 2 (10 נק' - שאלת בחירה 6/12)

שאלה מס' 3 (10 נק' - שאלת בחירה 6/12)

אוגסטינוס ואוקווינס היו שני הוגים נוצרים קתוליים. יש ביניהם נקודות דמיון אך גם שוני משמעותי.

אופי האדם: לפי אוגוסטינוס האדם הוא רע מיסודו ויכול להיגאל מהרוע שלו רק בחסד האל. אוקווינס לעומתו מסכים שהאדם רע בגלל השפעת החטא הקדמון, אך יש לו פוטנציאל להיגאל מהרוע שלו ולהפוך לטוב בעזרת התבונה.

אוגסטינוס מתייחס לפוליטיקה כרוע הכרחי. הוא מתאר שתי ערים, עיר האלוהים והעיר הארצית. הנוצרי צריך להיות שייך לשתי הערים האלה, העיר הארצית בה מתנהלת הפוליטיקה וחיי היומיום ואילו העיר האלוהית דרכה יזכה להגיע לגם עדן. לא אמורה להיות התנגשות בין שתי הערים האלו, אך כאשר יש התנגשות יש ללכת עם העיר האלוהית כי היא טוביל לגן עדן. תפיסה זו מושפעת מהתפיסה של אפלטון שמציב אידאה מופשטת לעומת החיים היומיום הארציים.

אוקווינס מתייחס לפוליטיקה כחלק מההרמוניה של האל. הוא מציב תפיסה של ארבעה סוגי חוקים. א. התכנית האלוהית. ב. חוק הטבע-המוסר האוניברסלי ג. ההתגלות. ד. החוק האנושי. חוקים אלה עומדים אחד מעל השני בהיררכיה, וכאשר כל אחד מהם מוצב במקומו הראוי לו יש הרמוניה בין כולם ואין סתירה ביניהם. לא יכולה להיות סתירה בין ההתגלות וחוק הטבע, מכיוון ששניהם באים מהמקור האלוהי, אם ישנה סתירה ביניהם צריך להסביר את ההתגלות בעזרת הכלים של האלגוריה והסכולסטיקה. כאשר ישנה התנגשות בין החוק האנושי להתגלות צריך להקשיב להתגלות, אך כדאי לא להגיע למצבים של התנגשות ועל הכנסיה מוטלת האחריות שלא להגיע להתנגשות כזו.

אוקווינס הושפע מצורת החשיבה של אריסטו ושל הרמב"ם, ולכן ייצר תפיסה מעניינת שהוגה נוצרי בעל יחס חיובי לפוליטיקה ולתבונה. הוא אימץ את הגישה הסכולסטית הרציונלית ואת הפרשנות האלגורית.

אוגסטינוס לעומתו הושפע מאלפטון ומההגות הנוצרית הקדומה ולכן ראה בפוליטיקה דבר רע שאין לעסוק בו, לעומת אידאה של חיים מוסריים שבהם יש לעסוק.

עם זאת, שניהם היו הוגים נוצריים שנתנו דגש לחטא הקדמון ולהשפעה שלו על אופי האדם והדגישו את עליונות הכנסיה על פני המדינה, למרות שדרך הפעולה היתה שונה כאמור.

שאלה מס' 4 (10 נק' - שאלת בחירה 6/12)

מרקס היה מלומד אירופאי שחי בעיקר באנגליה. בספרו הקפיטל טען שהכלכלה היא הכוח המניע את התרבות, הדת, ואת מוקדי הכוח. לדעתו הקפיטלזם למרות העושר והמגוון שהביא הינו תפיסה שמטרתה לדכא את מעמד הפועלים ולעזור לבורגנים ולעשירים. גם החלוקה לאומות ומעמדות היא חלוקה מלאכותית שמטרתה לשרת את המלכים ואת העשירים ולדכא את הפועלים. לדעתו הקפיטלזם יגרום בסופו של דבר לעריצות ולסבל רב לכל מי שאינו עשיר או בורגני, ולכן בסופו של דבר מעמד הפועלים= הפרולטריון ימרוד בעריצים הקפיטליסטים ויקים חברה שלא יהיו בה לאומים ומעמדות אלא חברה אוטופית שוויונית בה יהיה שפע לכולם. בהתחלה חברה זו תקום באמצעות דיקטטורה אך לאחר שתתייצב תקיים דמוקרטיה של פרולטריון בה יהיה מעמד שווה לכולם. מרקס לא בהכרח קרא לפעולה מסויימת אלא בעיקר תיאר מצב שהינו בלתי נמנע, אך בסוף ספרו קרא 'פועלי כל העולם התאחדו', דבר שניתן לפרש כקריאה למרד של מעמד הפועלים.

שאלה מס' 5 (10 נק' - שאלת בחירה 6/12)

שאלה מס' 6 (10 נק' - שאלת בחירה 6/12)

שאלה מס' 7 (10 נק' - שאלת בחירה 6/12)

הרומנטיקה של המאה התשע עשרה-תפיסות, הוגים ויוצרים (מושגים ללימוד עצמי).

שאלה מס' 8 (10 נק' - שאלת בחירה 6/12)

קונפוזציוס ובודעה-חיהם ומשנותיהם (מושגים ללימוד עצמי).

שאלה מס' 9 (10 נק' - שאלת בחירה 6/12)

השוו בין מאפייני יסוד של המשנה הדתית, החברתית והמדינית של האסלאם ושל היהדות ועמדו על דמיון ועל שוני (הרצאות בכיתה).

האסלאם התפתח במאה ה-7 לספירה כאשר מוחמד עבר ממכה למדינה, חזה התגלות וקיבל מאלוהים את הקוראן. האסלאם התפשט במאה השנים הראשונות שלו והגיע לתנופה גיאוגרפית אדירה, מה שהוביל גם לתנופה פילוסופית מדעית וכלכלית אדירה.

בין האיסלאם והיהדות יש קווי דמיון רבים. בשתי הדתות יש רכיב ציבורי משמעותי. הדת אינה דת של יחידים אלא דת של ציבור. הדת והפוליטיקה מעורבות זו בזו והדת למעשה היא השולטת, והשאיפה היא לשלטון דתי.

דמיון נוסף הוא ששתי הדתות הן דתות של מעשים. ליהדות יש את המצוות שלה ולאסלאם את המצוות שלה שהמרכזיות שבהן הינם: א. עדות. ב. צדקה. ג. תפילה. ד. צום. ה. עליה לרגל. שיסודות דומים קיימים גם ביהדות. יסוד נוסף שקיים באיסלאם הוא הג'יהאד- מלחמת הקודש. יש באיסלאם שפירשו אותו כמלחמה ביצר, דבר שמפותח גם אצל הגוים יהודיים.

דמיון נוסף הוא בדמות המנהיג האידיאלי- נביא ומנהיג פוליטי. ביהדות זה משה שהיה הנביא האידיאלי, אך גם מנהיג דגול שהוביל את העם. באיסלאם זה מוחמד שהיה חותם הנביאים והוביל את האסלאם לכיבושים והישגים.

השוני בין היהדות לאיסלאם קיים במבנה השלטון. אצל האסלאם יש חליף כל יכול ואילו אצל היהדות המנהיג האידיאלי הוא מלך שמוגבל ע"י משפט המלך. כמו כן ביהדות יש הפרדת רשויות. המלך אינו שולט לבד אלא ישנם גופים נוספים בעלי כוח: הנביא הסנהדרין והכהונה. ואילו באסלאם החליף שולט לבד ואין משמעות דתית לגופי שלטון נוספים. שוני נוסף קיים גם בגישה הדתית כלפי דתות אחרות. האיסלאם רואה חובה קדושה לאסלאם אפילו בכוח אנשים מדתות אחרות (אם כי נותן מקום של כבוד לעמי הספר- היהודים והנוצרים), ואילו ביהדות אין חובה ואף יש איסור ליהד בכוח אנשים. היהדות לא רוצה ליהד את כולם אלא מכירה בקיומן של דתות אחרות.

שאלה מס' 10 (10 נק' - שאלת בחירה 6/12)

עיקרי התפיסות הרפובליקניות הרומאיות. כיצד הן באות לידי ביטוי במשנה של מקיאבלי
(הרצאות בכיתה).

מקיאווולי חי באיטליה (בפירנצה). בפירנצה שלטה במשך שנים משפחת מדיצי, אך בתקופת מקיאווולי היתה הפיכה והקמה שם רפובליקה ומקיאווולי שירת בתפקיד בכיר שם, מעין שר החוץ. לאחר כמה שנים חזרה משפחת מדיצי לשלטון, ולמרות שמקיאווולי רצה להמשיך לשרת אותה היא לא הסכימה ושלחה אותו לגלות.

10

5

מקיאווולי כתב שני ספרים מרכזיים. 'הנסיך' אותו כתב לנסיך ממשפחת מדיצי ו'דיונים'. בספרים אלו הציג את גישתו לפוליטיקה ולחברה. בנסיך הוא תמך בלשון ריכוזי חזק של נסיך, ואילו בדיונים הוא תמך ברפובליקה למעשה לא חייבים להגיד שיש סתירה בין הספרים, ניתן להגיד שמקיאווולי כתב את הראשון לנסיך ובעצם האמין ברפובליקה, אך אפשר גם להגיד שמקיאווולי תמך ברפובליקה אך חשב שצריך נסיך חזק בתחילתה על מנת להקים אותה בצורה טובה.

החידוש הגדול של מקיאווולי היה שאת הפוליטיקה צריך ללמוד מתוך הפוליטיקה ולא מתוך המוסר או מתוך מה שראוי לעשות. השליט צריך לעשות מה שטוב למדינה ולא בהכרח מה שמוסרי. המוסר של הפוליטיקה הוא לא המוסר של הפרט ודברים שאסור לפרט לעשות חובה על הנסיך לעשות.

עיקרי התפיסות הרפובליקניות הרומיות היו שהדת והפוליטיקה הם שני דברים לא נפרדים, אך הדת היא בשירות הפוליטיקה ומטרתה ליצור זהות של ההמון עם הרפובליקה.

ברפובליקה הרומית היה שלטון חזק ששלט בכל השטח בעזרת שלטון מרכזי ופקידים, אך השלטון לא מוכוון לטובת השליט אלא לטובת העם.

קיקרו שחי בסוף תקופת הרפובליקה הרומית כתב שעל המנהיג להיות אריה בעל מידות טובות ולא שועל בעל מידות ערמוניות.

מקיאווולי אימץ תפיסות אלו, לדעתו הנצרות יצרה אנשים חלשים והוא שנא אותה, אך חשב שמנהיג צריך לגייס אותה לשורותיו והנצרות צריכה להיות בשירות הפוליטיקה. בראש הרפובליקה צריך לעמוד מנהיג חזק, שלעיתים עליו להיות אריה ולעיתים שועל (בניגוד לקיקרו), העיקר שיעשה מה שטוב למדינה.

שאלה מס' 11 (10 נק' - שאלת בחירה 6/12)

עיקרי תפיסותיו של ג'ון לוק ובמה ניתן לראות את השפעת רעיונותיו על אבות המהפכה האמריקאית? (הרצאות כתובות ומושגים ללימוד עצמי).

גון לוק הוא אחד מאבות הליברלזם והדמוקרטיה. היה הוגה דעות בריטי פרוטסטנטי. נחשב לאבי הזכויות הטבעיות, אך ניתן לראות ניצנים לתפיסה זו כבר אצל אוקווינס. לוק, כמו הובס, האמין שהאדם אינו יצור חברתי בטבעו, אלא אינדבדואל, ולכן צורת השלטון מבוססת על אמנה חברתית של יחידים ולא על מתנה מהאל וכד'. לוק האמין בשוויון בין בני אדם, רציונליות, אוניברסליות חירות ואמנה חברתית. לוק האמין שהאדם טוב מטבעו אך החברה השחיתה אותו. לכן צריך להקים מדינה שמבוססת על אמנה חברתית בה מובטחות לאדם החופש לדת, זכות הקניין והחופש הפוליטי. לוק האמין שלכל אדם יש זכויות טבעיות מעצם היותו אדם ולכן מגיעות לו החירויות האלו. התפיסה של לוק היא הבסיס לליברליזם.

אצל אבות המהפכה האמריקאית ניתן לראות את תפיסת האמנה החברתית, שחתמו עליה כאשר כתבו את החוקה, בה מוזכרים חופש הדת, חופש הקניין, החופש הפוליטי, והשוויון של כל בני האדם אל מול האל. אבות האומה האמריקאית נתנו משקל רב לחופש הדת, מכיוון שהושפעו מתפיסות קלוויניסטיות-פרוטסטנטיות. כמו כן נתנו משקל רב להגנה על זכויות קניין, דבר שפיתח מאוד את התפיסה הקפיטליסטית האמריקאית. המשפט הראשון בחוקה האמריקאית- כל בני האדם שווים אל מול האל, מושפע מאוד מהגותו של לוק, שרואה את המדינה ככלי להגנה על השוויון של כל בני האדם ועל התפיסה הדתית כמחזקת גישה זו ולא שוללת אותה.

שאלה מס' 12 (10 נק' - שאלת בחירה 6/12)

עיקרי תפיסותיהם של שפינוזה ושל מונטסקיה (הרצאות כתובות).

שאלה מס' 13 (10 נק' - שאלת בחירה 6/12)

המהפכה הקומוניסטית ברוסיה ובסין-דמויות ותהליכים מרכזיים (מושגים ללימוד עצמי).

בהצלחה!

בתקופת מלחמת העולם הראשונה החלה תסיסה ברחבי האימפריה הרוסית. במהלכה התרחשה מהפכת פברואר. במהפכה זו הופל הצאר ניקולאי והשלטון עבר לליברלים. לאחר מכן, לאחר קרבות בין הצבא הלבן של הליברלים והמלוכנים לצבא האדום של הקומוניסטים התרחשה מהפכת אוקטובר (לפי הלוח היוליאני) בה הופל המשטר הליברלי והשלטון עבר לידי לנין והמפלגה הבולשביקית. לאחר שתפסו את השלטון הבולשביקים יצאו ממלחמת העולם הראשונה וחתמו על הסכם כניעה מול גרמניה. לאחר מכן החלו בשלבים של הפיכת רוסיה לדמוקרטיה של הפרולטריון ולאוטופיה הקומוניסטית. השלב הראשון לפי התיאוריה של מרקס היה הדיקטטורה של הפרולטריון שמטרתו ליצור שוויון בין כל האזרחים ולחזק את מעמד הפועלים. דבר זה נעשה ע"י הלאמה של כל אמצעי היצור ותכנון של כל כוחות השוק. על פי התכנון לאחר שלב הדיקטטורה אמור היה להגיע שלב הדמוקרטיה, אך שלב זה לא הגיע ולכן עברו לשלטון קומוניסטי. לאחר שלנין מת, סטאלין תפס את השלטון כמזכיר המפלגה הקומוניסטית וכמנהיג רוסיה, תוך התנקשות בטרוצקי ובשאר מנהיגי המפלגה.

בסין לפני מלה"ע השניה החל מאבק בין הלאומנים בראשות צאנג קאי שק לבין הקומוניסטים בראשות מאו צה טונג. לאחר שפרצה מלה"ע השניה וחלקים מסין נכבשו ע"י יפן הוכרזה הפסקת אש, אך לאחר שנגזרה המלחמה חזרה הלחימה. במהלך של מאו שנקרא המסע הגדול הוא העבר ברחבי סין ולמעשה דחק את הצבא של הלאומנים עד שהשתלט על כל סין והבריח את צאי שק לטאיוון. הקומוניזם הסיני היה שונה מעט מהקומוניזם הרוסי. בנוסף למעמד הפועלים הוא הכניס לפרולטריון גם את מעמד האיכרים, מכיוון שהיו המעמד הגדול ביותר בסין. לאחר כמה שנים הכריז מאו על הקפיצה הגדולה קדימה, צעד שמטרתו היתה לחזק את הכלכלה ואת התעשייה הסינית. מאו הורה לייצר כמות גדולה של מוצרים על מנת לייצא אותם ולחזק את הכלכלה הסינית. התוצאות של הקפיצה הגדולה קדימה היו איומות וגרמו למוות של מאות אלפי איכרים סיניים. לקראת סוף ימיו של מאו הוא הכריז על המהפכה התרבותית שמטרתה לנקות את המפלגה הקומוניסטית מהשפעות זרות. מאו ייצר גדודים של צעירים בעלי חולצות אדומות שהתנקשו וטיהרו את כל השכבה הוותיקה של המפלגה הקומוניסטית. לאחר שנוכח לדעת שנחולצות האדומות מתחילות לפנות גם אל המקורבים אליו, הורה מאו לחסל את החולצות האדומות. המהפכה התרבותית הזו גבתה גם היא את חייהם של עשרות אלפי סינים אם לא יותר.